

POLJOPRIVREDNI FAKULTET
INSTITUT ZA ZAŠTITU BILJA
NOVI SAD

INSTITUT ZA ZAŠTITU BILJA I ŽIVOTNU SREDINU
BEOGRAD

POLJOPRIVREDNI FAKULTET
ZAVOD ZA ZAŠTITU BILJA I ZAŠTITU PRIRODNE SREDINE
PRIŠTINA

XVI SEMINAR IZ ZAŠTITE BILJA SRBIJE

(REZIMEI REFERATA)

Zlatibor, 26. 01. – 02. 02. 1992. god.

Sumialfa 5 EC + Posse 25 EC. U istoj godini i kod kukuruzne pipe jedan broj insekticida ispoljio je zadovoljavajuću efikasnost posle 2 časa, a to su: **Chromorel D, Padan 95 S, Posse 25 EC i Sumi-alfa 5 EC + Sumition E 50.** Nakon 24 časa većina ispitivanih insekticida ostvarila je efikasnost od preko 90% kod obe štetočine.

Ni u jednom slučaju nije konstatovana pojava fitotoksičnosti.

Pre šire primene efikasnih insekticida i njihovih kombinacija u praksi, trebalo bi njihovu biološku vrednost proveriti u proizvodnim uslovima.

Gašić Slavica, Baćanović M., Budimir Milka, Vojinović Vera i Nešković N.

Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
HI „ZORKA”, Zaštita bilja – Služba fitofarmacije, Šabac

AMINOTRIAZINI – PRIMENA I OSTACI U ZEMLJIŠTU

Intenzivnom primenom pesticida povećava se opasnost od zagađivanja životne sredine. Ovaj će problem biti sve izraženiji s obzirom na trend stalnog povećavanja upotrebe ovih sredstava. Time se povećava i mogućnost kontaminacije zemljišta, površinskih i podzemnih voda, kao i štetnih efekata na živi svet i čoveka.

Da bi se sprečilo ili ograničilo zagađivanje životne sredine pesticidima neophodno je prikupiti podatke o stanju ostataka kao i u uslovima koji su značajni za njihovo kruženje u okolini.

Da bi se napravio pregled zagađenosti zemljišta triazinskim herbicidima izvršeno je snimanje stanja ostataka ovih herbicida na više lokaliteta u našoj zemlji. Uključeni su lokaliteti u Srbiji (Srbija bez pokrajina, Vojvodina i Kosovo), Makedonija i BiH.

Uzorci zemlje su uzimani iz orničnog sloja (0–15 cm i 16–30 cm) sa površina na kojima se gaje ratarski usevi.

Dobijeni rezultati su obrađeni u sklopu prikupljenih podataka o istorijatu primene herbicida, klimatskim uslovima, tipovima zemljišta na kojem je uzorkovanje izvršeno, i sl.

Dobijeni rezultati pokazuju da su ostaci herbicida prisutni u uzorcima zemlje, a njihov sadržaj varira u zavisnosti od vrste uzorka i lokaliteta.

Jevtić Radivoje, Jerković Zoran, Pribaković Milisav

Poljoprivredni fakultet, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi sad

SUZBIJANJE BOLESTI PŠENICE TOKOM 1991. GODINE

Na pšenici se sreće veći broj patogena. Međutim, samo neki od njih pričinjavaju ekonomski značajne štete u obimu da ih je neophodno suzbijati. Ukratko ćemo se osvrnuti na pojavu bolesti i njihov intenzitet u toku 1991. godine.

Bolesti i intenzitet zaraze

Pepelnica (*Erysiphe graminis tritici*). Gljiva je registrovana tokom jeseni 1990. godine, na samoniklim biljkama. Prve pustule u prolećnom delu vegetacije uočene su krajem marta. Uslovi za razvoj gljive bili su povoljni ali je izostalo jače sekundarno širenje te nije bilo epifitotičnih pojava. Intenzitet napada kretao se na nivou prethodnih godina i zavisio je od sorte, gustine, količine upotrebljenog azota i roka setve.

Rđe. (*Puccinia recondita*, *P. graminis*, *P. striiformis*). U jesenjem delu vegetacije značajna pojava lisne rđe bila je na samoniklim biljkama. Krajem maja na većem broju sorti uočavane su hipersenzibilne pege, jer je dalji razvoj parazita bio zaustavljen zbog nepovoljnih uslova za njegov razvoj. Do jačeg napada došlo je tek tokom jula, zbog produžene vegetacije, što nije imalo značajnijeg uticaja na prinos pšenice.

Septorioze. (*Septoria tritici* i *S. nodorum*). Prisutne su bile kod sorti sa nižim habitusom i širim listovima. Na takvim genotipovima intenzitet zaraze kretao se od 3–7 po skali Preskotta i Sarria.

Fuzarioza klasa. (*Fusarium* spp.). Javlja se redovno, a povremeno i epifitotično. Mada su postojali uslovi za jaču zarazu bile su prisutne u manjem procentu od očekivanog. Intenzitet zaraze kretao se od 3,8% napadnutih klasova po m². Ipak većina semenskih useva u proizvodnji je preventivno tretirana u fazi cvetanja.

Gar i glavnica. (*Ustilago tritici* i *Tilletia* spp.). Zapažena je jača pojava gari što upućuje na setvu zaraženog semena i stvaranje uslova za širenje i održavanje parazita. Drugi razlog je svakako i upotreba nedovoljno efikasnih sredstava za zaprašivanje semena radi smanjenja troškova dorade.

Trulež korena i prizemnog stabla. (*Fusarium* spp, *Helminthosporium sativum*, *Ophiobolus graminis*, *Pythium* spp., *Rhizoctonia solani* i dr.). Pojava truleži i prizemnog dela stabla bila je veoma izražena čemu su pored zasejanih površina u monokulturi doprineli i povoljni uslovi za razvoj ovih parazita. Pošto deluju pojedinačno ili zajedno kod ustanovljenja uzročnika mora se biti oprezan. Prema podacima Balaža (lično saopštenje) jedan od prevalentnih uzročnika truleži prizemnog dela stabla bio je *Helminthosporium*.

Patoločko poleganje ili sočivasta pegavost stabla. (*Cercospora herpotrichoides*). Pored napred navedenih i ovaj parazit je bio veoma prisutan u protekloj godini, što smo utvrdili determinacijom prikuljenih uzoraka, sa elekcionog materijala.

Abiotički faktori. Kod sorti osetljivih na niske temperature zapazili smo proređivanje useva usled izmrzavanja.

Primena fungicida za suzbijanje bolesti

U sklopu integralnih mera suzbijanje izazivača bolesti pšenice, primena fungicida ima odgovarajuće mesto samo ako je opravdana sa ekonomskog, ekološkog i toksikološkog stanovišta (Bošković 1986, 1987).

Tokom 1991. godine postavljen je ogled sa 20 sorti pšenice identično sa ostalim preliminarnim ogledima za testiranje prinosa. Tretiranje je obavljeno u fazi cvetanja većine sorti sa 200 litara vode po hektaru fungicidima: Tillt + Calixin (0,5 + 0,36), Bayleton (1 l/ha), Folicur plus (1 l/ha), Benalte + Punch (0,3 + 0,4).

Proučena je pojava bolesti i izvršena analiza prinosa i komponenti prinosa. Rezultati su statistički obrađeni.

Rezultati ovih istraživanja pokazali su da nije bilo statistički opravdanih razlika u prinosu (kod većine sorti) u odnosu na netretiranu kontrolu.

* Na osnovu podataka regionalnih centara Prognozno izveštajne službe Vojvodini daće se pregled o tretiranim površinama, korišćenim fungicidima za suzbijanje bolesti i primenjenoj tehnici aplikacije, u 1991. g.

Borić B., Draganić M., Stanišić T.

Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd, DP „Dragan Marković”, Obrenovac

REZULTATI ISPITIVANJA POSTINFEKTIVNE PRIMENE FUNGICIDA SCORE, PUNCH I INDAR U ZAŠTITI JABUKE OD ČAĐAVE KRASTAVOSTI (*Venturia inaequalis*)

Većina kurativnih fungicida (Anvil, Baycor, Punch, Rondo, Rubigan, Score, Systhane MZ, Topas C), koje smo ispitivali tokom poslednjih 7 godina, ispoljavaju visok stepen efikasnosti pri aplikacijama do 72 časa nakon ostvarenja uslova za infekcije čađave krastavosti jabuke.

Rezultati, dobijeni u 1990. i 1991. godini, pokazuju izuzetno visok stepen efikasnosti fungicida Score, Punch, i Indar i pri aplikacijama sa produženim rokovima do 96, odnosno 120 časova nakon ostvarenih uslova za infekcije.

Ovakvo svojstvo ispitivanih fungicida ima posebnu praktičnu vrednost u zaštiti jabuke od čađave krastavosti, jer produžuje mogućnost efikasne primene fungicida sa 3, na 5 dana nakon ostvarenog uslova za infekciju.